

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 25 november 1939 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 av vissa ytterligare anslagsmedel.

(1:a avd.)

1:o) **Anskaffning av viss tygmateriel.** I proposition nr 67 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen (punkt 1) att till anskaffning av viss tygmateriel å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 16,600,000 kronor.

I skrivelse den 27 september 1938 har *chefen för armén* gjort vissa framställningar i fråga om anskaffning av materiel av olika slag för arméns utrustning. Framställningarna avse bland annat anskaffning av stridsvagnar, pansarbilar för kavalleriet och lätta pansarvärnsvapen.

Över chefens för armén framställning har *chefen för försvarsstaben* den 24 oktober 1939 avgivit utlåtande. Av innehållet i detta utlåtande må här endast omnämnas, *dels* att chefen för försvarsstaben beträffande de av chefen för armén föreslagna lätta pansarvärnsvapnen som sin åsikt framhållit, att genom vissa anordningar i fråga om lavettaget dessa vapen borde förlänas en vidsträcktare användbarhet än som av chefen för armén avsetts, och *dels* att chefen för försvarsstaben i anslutning till den av chefen för armén föreslagna anskaffningen av stridsvagnar ingående uppehållit sig vid de organisatoriska konsekvenserna av en anskaffning av denna storleksordning.

Vad beträffar den föreslagna anskaffningen av lättare pansarvärnsvapen har *departementschefen* anslutit sig till vad chefen för försvarsstaben i sitt utlåtande uttalat om önskvärdheten av att dessa vapen genom vissa konstruktionsåtgärder förlänas en vidare användbarhet än som i det ursprungliga förslaget avsetts. Härigenom ävensom på grund av den utökning av ammunitionsbehovet m. m., som betingas av den vidgade användbarheten, skulle priset per pjäs komma att undergå en viss stegring i förhållande till vad förut räknats med. Vad därefter beträffar antalet pjäser av detta slag, för vilka medel nu böra anvisas, har departementschefen funnit såväl ekonomiska som organisatoriska skäl tala för att en viss begränsning äger rum och har för egen del funnit sig böra föreslå, att hälften av den föreslagna anskaffningen nu beslutas. Kostnaden för denna anskaffning av pansarvärnsvapen har beräknats till ungefär 6,600,000 kronor.

I fråga om den av chefen för armén föreslagna och av chefen för försvarsstaben tillstyrkta anskaffningen av pansarbilar för kavalleriet har departementschefen ansett sig böra tillstyrka förslaget i dess helhet. Kostnaden för denna anskaffning har beräknats uppgå till 6,000,000 kronor.

Vad slutligen beträffar stridsvagnarna skulle, framhåller departementschefen, den av chefen för armén härutinnan föreslagna anskaffningen innebära avsevärda konsekvenser av organisatorisk art, vilka visserligen för närvarande äro svåra att överblicka men som under alla omständigheter skulle komma att innebära en rubbning av den nuvarande infanteriorganisationen. I chefens för försvarsstaben utlåtande i ämnet hava vissa antydningar givits rörande de organisatoriska förändringar, som närmast skulle betingas av en dylik åtgärd. Vid sådant förhållande har departementschefen funnit sig icke kunna tillstyrka, att framställning till riksdagen nu göres om en sådan utvidgning av stridsvagnsvapnet som av chefen för armén ifrågasatts, utan ansett en förstärkning av i den nuvarande arméorganisationen ingående stridsvagnsförband böra äga rum på så sätt, att ytterligare ett antal stridsvagnar anskaffas. I fråga om denna förstärkning har departementschefen anslutit sig till vad chefen för armén och chefen för försvarsstaben anfört. Den materielanskaffning, som härav betingas, har beräknats draga en kostnad av omkring 4,000,000 kronor.

Den materielanskaffning, som departementschefen sålunda föreslagit, skulle i enlighet med det anförda draga en kostnad av sammanlagt (6,600,000 + 6,000,000 + 4,000,000 =) 16,600,000 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär anskaffning till ett sammanlagt belopp av 16,600,000 kronor av pansarvärnsvapen, pansarbilar och stridsvagnar.

Såsom departementschefen i anslutning till chefens för försvarsstaben i ärendet gjorda uttalande framhållit erfordras för en vidare materielanskaffning än som nu föreslagits — särskilt vad gäller stridsvagnar — vissa organisatoriska förändringar. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer de frågor, som sammanhånga med en ytterligare förstärkning av arméns utrustning på förevarande område.

Kungl. Maj:ts ovanberörda förslag, som innebär ett värdefullt tillskott till arméns stridskraft, finner sig utskottet böra tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anskaffning av viss tygmateriel* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 16,600,000 kronor.

2:o) **Förstärkning av anslaget till brännoljecisterner för flottan.** I ovanberörda proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 2) att till

förstärkning av anslaget till brännoljecisterner för flottan å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 930,000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål uppfört ett anslag av 700,000 kronor, vilket belopp utgör en del av det belopp om 1,300,000 kronor, vilket av 1938 års riksdag uppfördes som förskottsanslag å beredskapsstaten för budgetåret 1938/39.

För möjliggörande av en snabbare utbyggnad av de planerade cisternerna har departementschefen på därom av marinförvaltningen gjord framställning föreslagit, att återstoden av förenämnda belopp av 1,300,000 kronor eller sålunda 600,000 kronor nu anvisas. Härtill har med hänsyn till inträffad prisstegring lagts en summa av 330,000 kronor. Det erforderliga anslagsbeloppet utgör alltså 930,000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Förstärkning av anslaget till brännoljecisterner för flottan å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40* under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 930,000 kronor.

3:o) **Vissa fortifikatoriska anläggningar m. m.** I ovanberörda proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 3) att till vissa fortifikatoriska anläggningar m. m. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Med anledning av en av marinförvaltningen gjord framställning om anvisande av medel för anordnande av vissa fortifikatoriska anläggningar m. m. har departementschefen föreslagit, att ett belopp av 2,000,000 kronor nu anvisas, motsvarande det medelsbehov, som erfordras för att genomföra de mest angelägna anläggningarna. Det torde, framhåller departementschefen, sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att efter att hava inhämtat de marina myndigheternas och chefens för försvarsstaben mening besluta om de ändamål, som därmed böra i första hand tillgodoses.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Vissa fortifikatoriska anläggningar m. m. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40* under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

4:o) **Vissa byggnadsarbeten för flygvapnet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till vissa byggnadsarbeten för flygvapnet å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under fonden för förslag till statsverket anvisa ett reservationsanslag av 192,000 kronor.

Innevarande års riksdag anvisade ett belopp av 20,000 kronor för uppförande inom kronans område å Malmen av en byggnad för radiosändarstation vid Östgöta flygflottilj. Då det numera visat sig, att platsen för radiosändarstationen icke är lämplig för ändamålet ifråga, har departementschefen tillstyrkt av flygförvaltningen gjord framställning om anvisande av ytterligare 22,000 kronor för stationens förläggning å annan plats.

På därom av flygförvaltningen gjord framställning har departementschefen vidare föreslagit, att ett belopp av 170,000 kronor anvisas för anordnande av slipanläggning m. m. i Karlskrona.

Sammanlagda kostnaden utgör alltså 192,000 kronor.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten för flygvapnet* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket anvisa ett reservationsanslag av 192,000 kronor.

Stockholm den 25 november 1939.

På första särskilda utskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Bärg* i Katrineholm, *Eriksson* i Ljusdal, *Gustafsson* i Benestad, *Lindström*, *Ström* i Lidköping, *Friggeråker*, *Berling*, *Sjödahl*, *Andersson* i Fältenberg, *Mannerskantz* och *Öman*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Olsson* i Gävle, *Andersson* i Falkenberg, *Gustafson* i Vimmerby, *Andersson* i Löbbo, *Persson* i Falla, *Andersson* i Tungelsta, *Lundberg*, *Gustafson* i Dädesjö och *Bergvall*.